

Makedonika

Vol 4, No 1 (1960)

Joel Martin Halpern, A Serbian village

Βασ. Λαούρδας

doi: [10.12681/makedonika.758](https://doi.org/10.12681/makedonika.758)

Copyright © 2015, Βασ. Λαούρδας

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Λαούρδας Β. (1960). Joel Martin Halpern, A Serbian village. *Makedonika*, 4(1), 597–598.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.758>

καὶ 159 (5/12/1837) ἀναφέρονται εἰς ἀντιδικίαν μεταξὺ διαφόρων Τούρκων προϋχόντων τοῦ Μοναστηρίου καὶ τῶν Κρουσοβιτῶν ὡς πρὸς τὴν κυριότητα τοῦ ἔδαφους τοῦ Κρουσόβου. Οἱ Τούρκοι ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ ἔδαφος αὐτὸ εἶναι ἰδιοκτησία των, τὴν ὁποίαν ἔχουν ἐκ τῶν προγόνων των, διὰ τὸ ὁποῖον Κρουσοβίται ἐπλήρωσαν μέχρι πρὸς τινος 16.000 πιάστρα ἐτησίως ὡς ἐνοίκιον, ζητοῦν δὲ τὴν πληρωμὴν, ἀναδρομικῶς, τοῦ ποσοῦ τῶν 96.000 πιάστρων. Οἱ Κρουσοβίται ὅμως, διὰ τοῦ δημάρχου των Ἰσιδώρου καὶ τῶν ἱερέων Ἰωσήφ, Κώστα, Μανώλη καὶ Δημήτρη ἀντικρούουν τὰς ἀπόψεις τῶν Τούρκων. Τὸ φερμάνιον ὅμως τοῦ Ὀκτωβρίου 1837, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν γενικὸν διοικητὴν, ἔδρευοντα εἰς Μοναστήριον, διατάσσει τὴν ἐπιανεξέτασιν τῆς ὑποθέσεως, ἣ ὁποία καταλήγει καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον διότι ἕκαστος τῶν ἀντιδικῶν ὑπερασπίζει τὰς ἀπόψεις του. Τελικῶς ὅμως ἐνώπιον τοῦ Διβανίου τῆς Ρούμελης οἱ Κρουσοβίται παραδέχονται τὰς ἀπόψεις τῶν Τούρκων τοῦ Μοναστηρίου, οἱ ὁποῖοι πάλιν συμβιβαστικῶς περιορίζουν τὰς ἀπαιτήσεις των εἰς 26.000 πιάστρα, ἀντὶ τοῦ ἀρχικοῦ ποσοῦ τῶν 96.000.

Τὰ τουρκικὰ ἔγγραφα ἐκδίδονται ἐν μεταφράσει εἰς τὴν βουλγαρικὴν διάλεκτον τῶν Σκοπίων, τῶν δὲ σπουδαιότερων ἐξ αὐτῶν δίδεται περίληψις εἰς τὴν γαλλικὴν, φωτοτυπία καὶ τὸ τουρκικὸν κείμενον κατὰ μεταγραφὴν μὲ λατινικὸς χαρακτήρας.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Joel Martin Halpern, A Serbian village. Columbia University Press, New York 1958, σελ. 325.

Ὅπως ἀναγράφεται εἰς τὸ ἐξώφυλλον του, τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν πρώτην εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν μελέτην μιᾶς γιουγκοσλαβικῆς κοινότητος καὶ ἔν ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἔργα κοινωνικῆς ἀνθρωπολογίας διὰ περιοχὴν τῶν Βαλκανίων. Ὁ κ. Halpern, ὁ ὁποῖος παρέμεινεν ἐπ' ἄρκτον χρόνον εἰς τὸ σερβικὸν χωρίον Orashac μετὰ τῆς συζύγου του, ἣ ὁποία τὸν ἐβοήθησε εἰς τὰς μελέτας του, περιγράφει κατὰ σειρὰν, 1 τὴν τοποθεσίαν τοῦ χωρίου, 2 τὴν Σερβίαν καὶ τὸ Orashac κατὰ τὸν δέκατον ἔννατον αἰῶνα, 3 τὸ χωρίον Orashac σήμερον, 4 τοὺς ὄρους ζωῆς εἰς τὸ χωρίον, 5 τὰ οἰκήματα, τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν τροφήν, 6 τὴν κοινωνικὴν ὀργάνωσιν, 7 τὰς κοινωνικὰς του τάξεις, 8-9 τὸν «κύκλον ζωῆς» (γέννησις, παιδικὴ ἡλικία, ἔρως, γάμος, συζυγικὴ ζωὴ, θάνατος), 10 τὴν θρησκείαν, τὰς εορτὰς καὶ τὰς λαϊκὰς δοξασίας, 11 τὰς σχέσεις τοῦ χωρίου πρὸς τὴν κυβέρνησιν καὶ 12 τὰς ἀπόψεις τῶν χωρικῶν διὰ τὸν ἔξω κόσμον. Τὸ βιβλίον πλουτίζεται μὲ πολλὰς αὐτοβιογραφίας κατοίκων τοῦ χωρίου καὶ μὲ πολλὰς ἐπίσης φωτογραφίας, μολοντί δὲ ἔχει χαρακτῆρα αὐστηρῶς ἐπιστημονικόν, ἔχει γραφῆ εἰς πολὺ εὐχάριστον ὕφος.

Ἐν τοῦ ἰδίου περίπου τύπου ἔργον εἶχε δημοσιευθῆ, καὶ πάλιν περὶ χωρίου εἰς τὰ Βαλκάνια, πρὸ δεκαετίας, ὑπὸ τοῦ I. T. Sanders, ὑπὸ τὸν τίτλον «Balkan Village» μὲ θέμα τὸ βουλγαρικὸν χωρίον Dragalevtsy. Καὶ εἰς τὰ δύο βιβλία γίνεται προσπάθεια ὑπὸ τῶν συγγραφέων νὰ καθορισθῆ ἡ ἐπελθοῦσα, λόγῳ τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν, μεταβολὴ τῶν ὄρων ζωῆς εἰς τὰ δύο αὐτὰ βαλκανικὰ χωρία.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

† Ἰωακείμ Μαρτινιανοῦ, μητροπολίτου Ξάνθης. Ἡ Μοσχόπολις 1330 - 1930. Ἐπιμελεία Στίλπωνος Π. Κυριακίδου. Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Μακεδονικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. 21, Θεσσαλονίκη 1957, σελ. 366.

Τὴν ἀγάπην διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του τὴν εἶχεν ἤδη καταστήσει ἔκδηλον ὁ συγγραφεὺς διὰ τῆς τὸ 1939 ἐκδοθείσης χρησιμωτάτης ἔργασίας του : «Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μοσχόπολεως, Α'». Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ τιμίου Προδρόμου κατὰ τὸν ἐν αὐτῇ κώδικα 1630 - 1875», εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτὸς τῆς δημοσιεύσεως τῶν περιεχομένων τοῦ κώδικος εἶχεν ἀσχοληθῆ πολὺ ἐπιτυχῶς καὶ εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν ἐξ αὐτῶν ἱστορικῶν πορισμάτων. Ἡ παροῦσα συνθετικὴ ἔργασία, ἐκδοθεῖσα μετὰ τὸν θάνατόν του ἐπιμελεία τοῦ κ. Στίλπωνος Π. Κυριακίδου, ἀποτελεῖ πλήρη ἐξιστόρησιν τῶν περιπετειῶν τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι καὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῆς τὸ 1930. Ἡ ἔκδοσις ὑπῆρξε πραγματικὸς ἄθλος, τὸν ὁποῖον μόνος ὁ κ. Κυριακίδης μὲ τὴν ἀνεξάντλητον δραστηριότητα καὶ τὴν ἐπίσης ἀνεξάντλητον ὑπομονήν του θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτελέσῃ, διότι ὁ συγγραφεὺς εἶχε ἀφήσει τὸ ἔργον του εἰς ἡμιτελῆ εἰσέτι κατάστασιν, μετὰ πλήθους μεταβολῶν εἰς τὸ ἀρχικῶς γραφέν κείμενον, μετὰ βιβλιογραφικῶν σφαλμάτων καὶ ἀσυμπληρωτῶν φράσεων. Ὁ κ. Κυριακίδης παρατηρεῖ ὅτι «διόρθωσις πάντων τῶν ἀνωτέρω ἀπήτησε καὶ χρόνον πολλὸν καὶ κόπον ἀρκετόν. Ἐὰν ἔμειναν μερικά, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. Τὰ κατάλοιπα ἀποθανόντων συγγραφέων, ὅσονδήποτε ἄρτια καὶ ἂν εἶναι, ὡς ἔργα ἀνθρώπινα, ἀφήνουν πάντοτε κενὰ καὶ ἀβλεπτήματα, τὰ ὁποῖα μόνον ὁ νοῦς καὶ τὰ ὄμμα τοῦ συγγραφέως θὰ ἠδύνατο νὰ συμπληρώσουν καὶ νὰ διορθώσουν». Ὁ Μαρτινιανὸς γράφει εἰς δύσκολον καὶ περιπελεγμένον ὕψος, τὸ ἔργον του ὅμως ἔχει τόσον πλοῦτον πληροφοριῶν, ὥστε ἀξίζει πράγματι ἡ προσπάθεια νὰ τὸ μελετήσῃ κανεὶς. Ἐπειτα ἀπὸ ἐκτενῆ εἰσαγωγὴν περὶ τῆς καταστάσεως ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ ταῖς εὐρωπαϊκαῖς τῆς Ἀνατολῆς χώραις περὶ τὸ 1360 μετὰ εἰδικωτέρας ἐξετάσεως τῆς καταστάσεως εἰς Ἡπειρον, ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται εἰς τὸ κεφάλαιον I τὴν μετὰ τὸ 1380 μετοικεσίαν πληθυσμῶν εἰς Ἡπειρον, Μα-